

Pada abad ke-20, getah merupakan hasil utama kegiatan ekonomi di negara kita yang dieksploitasi oleh kuasa Barat.

(Sumber: Lembaga Getah Malaysia)

Kegiatan penanaman getah dan kemunculan bandar kesan pentadbiran Barat.

Sinopsis

Perkembangan pengaruh British telah membawa perubahan sosioekonomi di negara kita melalui pengenalan ekonomi moden. Pentadbiran Barat berkaitan dengan ekonomi turut diperkenalkan untuk memudahkan pihak British mengeksploitasi ekonomi terutamanya perusahaan perlombongan dan pertanian. Pentadbiran British tersebut seterusnya memberikan kesan kepada aspek ekonomi dan sosial di negara kita.

Apakah yang akan anda pelajari?

1. Menyatakan pengenalan ekonomi moden oleh kuasa Barat di negara kita.
2. Menghuraikan pentadbiran Barat berkaitan dengan ekonomi.
3. Mewajarkan kesan ekonomi akibat pentadbiran Barat di negara kita.
4. Menilai kesan sosial akibat perkembangan ekonomi di negara kita.

Apakah elemen kewarganegaraan dan nilai sivik yang anda dapati?

1. Menjelaskan kepentingan sikap gigih dalam memajukan diri.
2. Menerangkan kepentingan perpaduan dalam masyarakat berbilang kaum.
3. Menghuraikan kepentingan sikap bermuafakat dalam memajukan negara.
4. Merumuskan kepentingan memanfaatkan kekayaan negara.

Pertumbuhan ekonomi menyebabkan munculnya bandar-bandar baharu di negara kita. Gambar menunjukkan bandar Kuala Lumpur pada tahun 1950-an.

[Sumber: Wendy Khadijah Moore, 2004. *Malaysia, A Pictorial History 1400-2004*. Kuala Lumpur: Editions Didier Millet, Arkib Negara Malaysia dan The New Straits Times Press (Malaysia) Berhad]

Kemahiran Pemikiran Sejarah yang anda dapati:

1. Memahami kronologi kegiatan ekonomi dan sosial kuasa Barat di negara kita.
2. Meneroka bukti kesan ekonomi dan kesan sosial akibat pentadbiran Barat di negara kita.
3. Membuat imaginasi penguasaan ekonomi oleh kuasa Barat di negara kita.
4. Membuat interpretasi perubahan sistem pentadbiran Barat yang membawa perubahan kepada kemajuan sosioekonomi.
5. Membuat rasionalisasi pengenalan ekonomi moden oleh kuasa Barat di negara kita.

6.1 Pengenalan Ekonomi Moden oleh Kuasa Barat di Negara Kita

Pengenalan

Kedatangan kuasa Barat menyebabkan berlakunya perubahan sistem pentadbiran di negara kita. Tempoh tersebut menandakan permulaan perubahan bentuk ekonomi dan sosial negara. Semasa pemerintahan British, mereka memperkenalkan sistem ekonomi moden yang lebih mementingkan keuntungan dan pengumpulan harta melalui proses penukaran barangan atau jual beli serta pembayaran-pembayaran lain. Sistem ekonomi moden ini berasaskan beberapa ciri seperti modal, tanah, teknologi moden, buruh dan pengeluaran dalam skala yang besar.

1. Modal

Pembangunan ekonomi moden memerlukan pelaburan modal yang besar dari luar negara dan modal tempatan. Modal yang besar diperlukan untuk mempertingkatkan proses pengeluaran dalam sektor perlombongan dan pertanian supaya memberikan pulangan keuntungan yang lumayan kepada pelabur-pelabur Eropah.

Lombong emas di Raub, Pahang pada tahun 1890-an.

Lombong petroleum yang pertama di Miri, Sarawak.

Menara lombong arang batu di Tanjung Kubong, Labuan, Sabah.

[Sumber: Wendy Khadijah Moore, 2004. *Malaysia, A Pictorial History 1400-2004*. Kuala Lumpur: Editions Didier Millet, Arkib Negara Malaysia dan The New Straits Times Press (Malaysia) Berhad]

(i) Perlombongan

Negeri-negeri Melayu

- Emas dilombong secara komersial di Raub, Pahang.
- Arang batu dilombong di Batu Arang, Selangor.
- Bijih timah dilombong di daerah Lukut, Sungai Ujong, Larut dan Klang.
- Pada tahun 1888, British membuka lombong bijih timah bawah tanah yang terpanjang dan terdalam di dunia, iaitu di Sungai Lembing, Pahang.
- Kawasan lombong bijih timah baharu kemudian dibuka di Ampang, Kuala Lumpur dan Lembah Kinta, Perak.
- Permintaan bijih timah yang tinggi di pasaran dunia menyebabkan British menggubal enakmen dan undang-undang bagi menguasai industri bijih timah.
- Antara syarikat perlombongan termasuklah Syarikat Malayan Tin Dredging dan Gopeng Consolidated.

Sarawak

- Kegiatan melombong emas dijalankan oleh orang Cina di Bau pada tahun 1820-an.
- Perlombongan emas kemudiannya diusahakan oleh Syarikat Borneo Berhad.
- Charles Brooke memberikan hak monopoli melombong antimoni kepada Syarikat Borneo Berhad.
- Syarikat Borneo Berhad menjalankan kegiatan perlombongan antimoni di Bau dan Kuching.
- Arang batu dilombong di Sadong dan diusahakan oleh Syarikat Borneo Berhad.
- The Anglo Saxon Petroleum Company melabur dalam perlombongan petroleum di Sarawak pada tahun 1882.
- Petroleum dijumpai di Miri pada tahun 1910. Kilang menapis minyak didirikan di Lutong, Miri.

Sabah

- Kegiatan melombong emas dijalankan di Sungai Segama oleh orang Cina.
- Syarikat Borneo Utara British membawa masuk pemodal Eropah yang memperkenalkan teknologi baharu dalam melombong emas.
- Arang batu dilombong di Silimponon, Sandakan dan Labuan.
- Perlombongan ini diusahakan oleh Syarikat Cowie Harbour Coal.

Cerna Minda

Namakan pemodal yang melabur dalam kegiatan perlombongan di Sarawak dan Sabah.

Tahukah Anda?

Syarikat Borneo Berhad ditubuhkan pada tahun 1856. Ibu pejabatnya terletak di Singapura. Syarikat ini menjalankan kegiatan melombong di Sarawak dan Sabah.

(ii) Pertanian Komersial

Apabila British menguasai negara kita, mereka memerlukan hasil tempatan untuk diperdagangkan. Pada peringkat awal, British mengusahakan beberapa jenis tanaman seperti lada hitam, gambir, buah pala, cengkih, pinang, kulit kayu manis dan kelapa kerana harganya tinggi di pasaran dunia.

Negeri-negeri Melayu

- Penanaman lada hitam, buah pala dan cengkih di Pulau Pinang dan Singapura untuk tujuan eksport.
- Pengusaha di Negeri-negeri Selat menanam modal dalam penanaman tebu di Seberang Perai dan Perak.
- Pada tahun 1830-an, Seberang Perai terkenal sebagai pusat pengeluaran gula yang utama di negara kita.
- Pemodal membuka ladang kopi di Perak, Selangor, Negeri Sembilan dan Johor.
- Menjelang tahun 1880-an, kopi menjadi tanaman eksport negara kita.
- Pemodal Perancis menanam kelapa sawit secara komersial di Kuala Selangor pada tahun 1917.
- Tanaman kelapa sawit kemudian ditanam secara meluas di Johor dan Perak.
- Menjelang tahun 1920-an, Tanah Melayu mula mengeksport minyak kelapa sawit.
- Pemodal juga menanam ubi kayu di Melaka, Negeri Sembilan dan Selangor.
- Tanaman teh pula diusahakan di Cameron Highlands, Pahang. Mereka mengusahakan "teh Ceylon" yang bermutu tinggi.
- Antara syarikat yang terlibat termasuklah Sime Darby dan Guthrie.

Sarawak

- Kawasan penanaman lada hitam di Sarawak terdapat di sekitar Kuching-Serian dan Sarikei-Maredong.
- Sagu diperoleh daripada pokok rumbia yang ditanam di sepanjang Sungai Igan, Oya, Mukah dan Bintulu.

Pokok rumbia yang menghasilkan sagu banyak ditanam di Sarawak.

Sabah

- SBUB melakukan pelaburan dalam penanaman tembakau.
- Tanaman ini diusahakan di Pulau Banggi, Teluk Marudu, Sungai Labuk, Sugut, Segama, Kinabatangan, Lahad Datu, Tawau dan Sandakan.
- Tembakau mendapat pasaran yang baik di Eropah.
- Antara syarikat yang terlibat termasuklah London Borneo Tobacco Company.

Gudang tembakau di Segama, Lahad Datu, Sabah.

Cerna Minda

Namakan tanaman yang dikomersialkan oleh pemodal Barat.

Kegiatan pertanian komersial penting untuk menjana pendapatan negara. Bincangkan.

(iii) Getah

Perusahaan getah berkembang pesat pada awal abad ke-20 berikutan kejatuhan harga kopi di pasaran dunia pada penghujung abad ke-19. Kejatuhan harga kopi disebabkan oleh serangan penyakit dan pengeluaran yang berlebihan dari Brazil. Keadaan ini menyebabkan pengusaha tanaman komersial mula mengusahakan tanaman getah untuk eksport.

Negeri-negeri Melayu

- Pelabur Eropah seperti Guthrie, Sime Darby, United Plantations, Harrisons & Crosfield dan Boustead Buttery Estate melabur dalam industri getah di Tanah Melayu.
- Mereka banyak melabur dalam pembukaan ladang getah di Perak, Selangor, Negeri Sembilan dan Johor.

Sarawak

- Dinasti Brooke tidak menggalakkan pembukaan ladang getah oleh syarikat asing bagi melindungi ekonomi penduduk tempatan daripada dieksploitasi oleh kapitalis Barat.
- Syarikat ini menanam modal dalam perladangan getah di Dahan, Bidi dan Sungai Samarahan.
- Oleh itu, Syarikat Borneo Berhad sahaja diberikan kebenaran mengusahakan tanaman getah.
- Getah mula menjadi tanaman eksport Sarawak pada tahun 1910.

Sabah

- Getah ditanam di Taman Percubaan Kerajaan di Sandakan pada tahun 1882.
- SBUB melabur modal dalam penanaman getah yang ditanam di Bongaya, Sungai Labuk.
- Jesselton menjadi pusat perdagangan getah.
- Antara syarikat getah di Sabah termasuklah British North Borneo Para Rubber, British North Borneo Company dan Langkon Borneo Rubber Company Limited.

Jadual: Senarai Syarikat Getah yang Beroperasi di Sabah pada tahun 1907.

Bil.	Nama Syarikat	Keluasan Tanaman (Ekar)	Modal (Pound Sterling)
1	British North Borneo Para Rubber	3000	20,000
2	British North Borneo Company	20,000	200,000
3	Langkon Borneo Rubber Company Limited	12,000	100,000
4	Manchester North Borneo Company Limited	13,000	100,000
5	Sapong and Tobacco Estates Limited	30,000	100,000
6	The Tenom Borneo Para Rubber Company Limited	10,000	100,000

(Sumber: *Planting in British North Borneo*, 1907. Printed at Government Printers British North Borneo, Sandakan)

Pemodal asing sentiasa mengintai peluang untuk mengeksploitasi kekayaan dan kemakmuran negara kita. Oleh itu, kita haruslah sentiasa berusaha dengan gigih untuk memanfaatkan sumber hasil bumi negara kita.

2. Teknologi

Bagi mempercepatkan proses pengeluaran dengan lebih cekap dan menguntungkan, pihak British berusaha membawa masuk teknologi moden dalam kegiatan perlombongan dan kegiatan pertanian.

(i) Perlombongan

Negeri-negeri Melayu

Pada tahun 1929, terdapat 107 buah kapal korek di negeri-negeri Melayu. Kesemuanya milik syarikat Eropah seperti Pahang Consolidated Company Limited, Syarikat Malayan Tin Dredging dan Gopeng Consolidated. Syarikat tersebut memperkenalkan teknologi kapal korek dan perlombongan hidrolik. Di samping itu, Eastern Smelting Company dan Straits Trading Company ditubuhkan untuk melebur bijih timah.

Kaedah perlombongan bijih timah bawah tanah dengan membina terowong diperkenalkan oleh Pahang Consolidated Company Limited di lombong bijih timah Sungai Lembing, Pahang.

Kapal korek buat pertama kalinya digunakan oleh Syarikat Malayan Tin Dredging di Batu Gajah Perak pada tahun 1912.

Pekerja lombong sedang menggunakan mesin gerudi *Jumbo Drilling* untuk memecahkan batuan yang mengandungi bijih timah di lombong bijih timah bawah tanah di Sungai Lembing, Pahang.

Sarawak

Antimoni dilombong di Bau oleh Syarikat Borneo dengan menggunakan kaedah moden. Kilang melebur antimon didirikan di Bau dan Kuching. Antimoni dipasarkan ke Singapura.

[Sumber: Cheah Boon Kheng, 2001. *Early Modern History (1800-1940)*. Singapura: Editions Didier Millet]

Sabah

Terowong Tanjung Kubong, Labuan pernah menjadi tapak aktiviti perlombongan arang batu (1849 – 1911).

Cerna Minda

Siapakah yang memperkenalkan teknologi kapal korek dalam perlombongan bijih timah di negara kita?

Teknologi membantu meningkatkan pertumbuhan ekonomi. Bahaskan.

(ii) Pertanian

H.N. Ridley

Negeri-negeri Melayu

- H.N.Ridley dilantik sebagai Pengarah Taman Botanikal Singapura.
- Pada tahun 1897, beliau memperkenalkan teknik torehan sistem *ibedem* atau sistem torehan *tulang ikan hering*. Teknik ini mampu memanjangkan hayat pokok getah.
- Beliau juga memperkenalkan teknik membungkus anak-anak pokok getah di dalam arang yang lembap. Teknik ini membolehkan anak-anak pokok getah diangkut ke tempat yang jauh bagi membolehkan pembukaan ladang getah.

Sarawak

Kilang memproses lada hitam di Betong, Sarawak yang masih mengekalkan pertanian tradisional.

Pemandangan di sebuah kilang memproses sagu di Mukah.

Sabah

Kilang memproses getah di Sabah pada tahun 1918.

Pekerja sedang mengasingkan daun tembakau mengikut mutunya di sebuah kilang pada awal abad ke-20.

[Sumber: Cheah Boon Kheng, 2001. *Early Modern History (1800-1940)*. Singapura: Editions Didier Millet]

Cerna Minda

Apakah peranan H.N. Ridley dalam memperkenalkan industri getah di negara kita?

3. Buruh

British membawa masuk buruh dari luar untuk menampung kepesatan kegiatan perlombongan dan pertanian di negara kita.

(i) Perlombongan

Negeri-negeri Melayu

Pembangunan dan kepesatan ekonomi menyebabkan British menggalakkan kemasukan buruh asing untuk mengisi kekosongan pekerjaan di kawasan perlombongan bijih timah.

Sarawak

Orang Cina dibawa masuk ke Sarawak untuk mengusahakan lombong emas dan antimoni di Bau.

Sabah

- SBUB menggalakkan kemasukan orang Cina untuk bekerja di sektor perlombongan.
- Mereka melombong emas di Sungai Segama.

(ii) Pertanian

Negeri-negeri Melayu

British turut membawa masuk orang India untuk mengatasi masalah kekurangan buruh di ladang getah.

Sarawak

- Kemasukan orang Cina didorong oleh pelbagai galakan yang diberi oleh Charles Brooke.
- Pada tahun 1901, orang Cina Foochow dibawa masuk ke Sarawak sebagai buruh ladang.
- Orang Jawa dibawa masuk ke Sarawak untuk bekerja di ladang getah.

Sabah

- Orang Cina dibawa masuk ke Sabah untuk bekerja di ladang tembakau.
- SBUB membentuk Lembaga Penasihat Orang Cina di Sandakan (1890) untuk menjaga kebajikan orang Cina.

Cerna Minda

Nyatakan faktor kemasukan buruh dari luar.

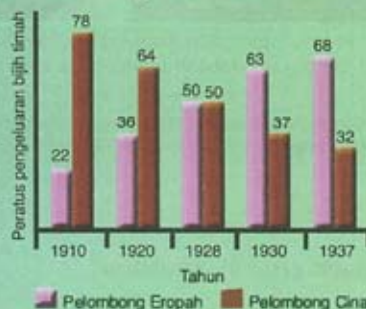
4. Skala Besar dan Bercirikan Eksport

Kegiatan perlombongan dan pertanian di negara kita dijalankan secara besar-besaran untuk tujuan eksport bagi memenuhi keperluan pasaran di Barat.

(i) Perlombongan

Negeri-negeri Melayu

Graf menunjukkan pengeluaran bijih timah oleh pelombong Eropah berbanding dengan pelombong Cina sebelum Perang Dunia Kedua.

Pengeluaran Arang Batu di Sarawak

Tahun	Tan
1874	500
1898	31,390

Pengeluaran Petroleum di Miri, Sarawak

Tahun	Tan
1912	5534
1920	146,729

Pada akhir abad ke-19, negara kita merupakan penyumbang utama pengeluaran bijih timah dunia, iaitu 55 peratus daripada jumlah keluaran dunia.

(ii) Pertanian

Negeri-negeri Melayu

Jadual menunjukkan pertambahan keluasan ladang getah antara tahun 1901 hingga tahun 1912.

Tahun	Jumlah Ekar
1901	5965
1904	19,239
1908	240,000
1912	642,000

Sarawak

Tanaman tradisional seperti kelapa, lada hitam dan tembakau ditanam secara meluas untuk dieksport. Pada abad ke-20, getah merupakan eksport kedua Sarawak selepas petroleum.

Tanaman	Kawasan
Kelapa	Bahagian Pertama dan Kedua
Lada Hitam	Bahagian Pertama dan Ketiga
Tembakau	Lundu

Sabah

Peta menunjukkan taburan kawasan penanaman getah di Sabah pada tahun 1909.

Petunjuk

Orange Kawasan penanaman getah

5. Tanah

Tanah merupakan aset yang amat berharga dan perlu dimiliki oleh pemodal dan pelabur Eropah. Tanah bagi kawasan perlombongan dan perladangan biasanya ialah kawasan hutan yang belum diterokai serta terpisah daripada petempatan penduduk tempatan. Antara syarikat Eropah yang membuat pelaburan di negara kita boleh dilihat dalam jadual di bawah:

Syarikat	Perdagangan	Tahun Penubuhan
Boustead and Company Ltd.	Bijih timah, Gula, Getah	1821 di Singapura
Guthrie & Co. Ltd.	Kopi, Getah	1821 di Singapura
Harrisons & Crosfield Ltd.	Getah	1844 di Liverpool
Borneo Co. Ltd	Bijih timah, Getah	1856 di London
Sime Darby & Co. Ltd.	Bijih timah, Getah	1902 di Melaka

Pelabur Eropah berminat dengan tanaman komersial kerana lebih menguntungkan dan tidak melibatkan sistem pengairan yang mahal seperti padi.

Tahukah Anda?

British mengatur strategi agar penduduk tempatan mengusahakan tanaman padi sahaja dan mengelakkan mereka menjadi pesaing kepada pelabur Eropah. British memperkenalkan Enakmen Tanah Padi 1917 yang menghalang penduduk tempatan menanam getah. British juga menyekat bantuan kredit pertanian, subsidi dan pinjaman modal kepada penduduk tempatan. Hal ini menyebabkan petani tempatan mengalami masalah hutang bagi membiayai operasi tanah sawah mereka. Akibatnya, tanah-tanah kepunyaan penduduk tempatan tergadai dan berpindah milik kepada orang luar.

British telah memperkenalkan sistem ekonomi moden di negara kita untuk mengeksploitasi sumber yang ada seperti perlombongan dan pertanian. Hal ini memberikan iktibar kepada kita bahawa sikap gigih dalam mengusahakan sesuatu pekerjaan amatlah penting bagi memastikan pulangan lumayan yang akan diperoleh.

Pengenalan

British memperkenalkan sistem pentadbiran moden berkaitan dengan ekonomi bagi memastikan kelangsungan penguasaannya di negara kita. Antaranya termasuklah dalam hal perundangan, mewujudkan jabatan atau agensi kerajaan, mewujudkan syarikat perwakilan dan menubuhkan sistem kewangan dan insurans.

Perundangan

(i) Tanah

Menjelang abad ke-19, berlaku banyak perubahan di negara kita akibat pembukaan lombong bijih timah dan pembukaan ladang getah oleh pemodal Eropah. Mereka menawarkan harga yang tinggi untuk membeli tanah masyarakat tempatan.

Negeri-negeri Melayu

- Pada tahun 1913, Majlis Mesyuarat Persekutuan meluluskan Akta Tanah Simpanan Melayu.
- Menurut akta ini, Residen boleh mengisytiharkan mana-mana tanah dalam sesebuah negeri sebagai hak orang Melayu.
- Tanah tersebut tidak boleh dijual, dipajak gadai atau dipindah milik kepada orang bukan Melayu.
- Namun begitu, akta ini sebenarnya bertujuan melindungi kepentingan ekonomi British. Kebanyakan kawasan tanah tersebut tidak subur dan tidak sesuai untuk kegiatan pertanian atau ekonomi perladangan.

Sarawak

- Land Order yang memperuntukkan hak milik tanah simpanan peribumi diwartakan pada tahun 1931.
- Matlamatnya adalah untuk melindungi kepentingan masyarakat peribumi daripada diceroahi oleh kaum pendatang yang membuka tanah untuk pertanian.
- Pada tahun 1933, Land Settlement Order dikuatkuasakan untuk melindungi masyarakat peribumi.
- Kedua-dua undang-undang tanah ini menjadi rujukan bagi pelaksanaan Land Order 1948.
- Tanah Sarawak dibahagikan kepada kawasan tanah campuran, kawasan tanah peribumi, kawasan tanah adat peribumi, kawasan tanah simpanan dan kawasan tanah pedalaman.

Sabah

- Urus niaga tanah antara peribumi dengan orang Eropah sebelum tahun 1888 dianggap tidak sah.
- Pada tahun 1889, Proklamasi III Perlindungan Hak Peribumi telah diwartakan.
- Di bawah akta ini, langkah untuk melindungi hak dan kepentingan peribumi dilaksanakan.
- Segala urusan niaga dengan orang Eropah, ketua peribumi mestilah diberitahu terlebih dahulu.
- Penduduk peribumi mempunyai hak untuk memohon dan mendapatkan ganti rugi. Pegawai Daerah bertanggungjawab untuk menjaga hak milik tanah peribumi.

Cerna Minda

Mengapakah British memperkenalkan Akta Tanah Simpanan Melayu?

(ii) Buruh

Perkembangan pesat dalam perusahaan bijih timah dan getah menyebabkan British menggalakkan kemasukan buruh dari China dan India. Tenaga buruh dari China dibawa masuk untuk bekerja di lombong bijih timah melalui Sistem Kontrak. Buruh dari India pula dibawa masuk secara beramai-ramai untuk bekerja di ladang getah melalui Sistem Kangani.

Sistem Kontrak

- Melalui sistem ini, buruh dari China dibawa masuk ke negara kita oleh pihak majikan.
- Tambang perjalanan, makanan, pakaian dan tempat tinggal disediakan oleh majikan.

Ramai buruh China dibawa masuk untuk bekerja di lombong bijih timah.

[Sumber: Cheah Boon Kheng, 2001. *Early Modern History (1800-1940)*. Singapura: Editions Didier Millet]

Sistem Kangani

- Kangani bermaksud ketua, tandil, mandur atau penyelia di ladang getah.
- Pemilik ladang menghantar Kangani ke India untuk mencari tenaga buruh.
- Kangani mengurus tambang dan perjalanan buruh tersebut ke ladang majikannya.

Buruh yang dibawa masuk dari India dikehendaki bekerja dengan pemilik ladang sehingga hutang tambang mereka selesai.

[Sumber: Cheah Boon Kheng, 2001. *Early Modern History (1800-1940)*. Singapura: Editions Didier Millet]

Pada tahun 1877, British menubuhkan Jabatan Hal Ehwal Cina (Chinese Protectorate) bagi melindungi buruh-buruh dari China dieksplotasi oleh mana-mana pihak. Pada tahun 1882, Ordinan Buruh Kontrak diluluskan untuk melindungi pekerja. Pada tahun 1908, Majlis Perundangan Singapura menubuhkan Tabung Imigran India untuk memberikan kemudahan belayar dengan percuma kepada buruh-buruh India dari Madras ke negeri-negeri Melayu.

Perkembangan ekonomi di negara kita menarik dan menjadi tumpuan buruh dari Indonesia. Hal ini demikian kerana perusahaan bijih timah dan getah menyediakan banyak peluang pekerjaan. Mereka merantau untuk bekerja sebagai buruh.

Pejabat Jabatan Hal Ehwal Cina yang pertama di Havelock Road, Singapura.

[Sumber: Cheah Boon Kheng, 2001. *Early Modern History (1800-1940)*. Singapura: Editions Didier Millet]

Jabatan dan Agensi Kerajaan

British telah menubuhkan Jabatan Kerja Raya (Public Works Department) pada tahun 1872. Jabatan ini membina bangunan Sultan Abdul Samad, Ibu Pejabat Kereta Api Negeri-negeri Melayu Bersekutu, Masjid Jamek Kuala Lumpur dan Carcosa.

Carcosa

Institut Penyelidikan
Getah Malaya (RRIM)

Astana Kuching, Sarawak

British juga menubuhkan Jabatan Pertanian pada tahun 1905 yang bertanggungjawab memajukan tanaman ekonomi dan membangunkan industri getah. Jabatan ini membuat penyelidikan tanaman, menyediakan pakar teknikal kepada pengusaha ladang dan pekebun kecil.

Kesan peningkatan permintaan industri getah, British menubuhkan institusi khas penyelidikan getah, iaitu Institut Penyelidikan Getah Malaya (RRIM) pada tahun 1926.

Bagi meningkatkan keberkesanan sistem pengairan, British menubuhkan Jabatan Parit dan Tali Air pada tahun 1931. Jabatan Pos dan Telegraf dan Jabatan Kereta Api Tanah Melayu pula ditubuhkan untuk melicinkan sistem pengangkutan dan perhubungan di negara kita.

Di Sarawak dan Sabah juga terdapat penubuhan jabatan kerajaan bagi kemudahan perkhidmatan pos dan telegraf serta kegiatan pertanian.

Carcosa

Ibu Pejabat Kereta Api
Negeri-negeri Melayu
Bersekutu

Pejabat Pos Kota Kinabalu,
Sabah

Kewujudan Syarikat Perwakilan

Pemodal British dan Eropah membawa masuk modal asing yang besar ke negara kita. Oleh itu, mereka telah mengimport barangan secara terus dari negara-negara tertentu. Peranan ini dimainkan oleh syarikat perwakilan.

Syarikat Perwakilan (Agency House)

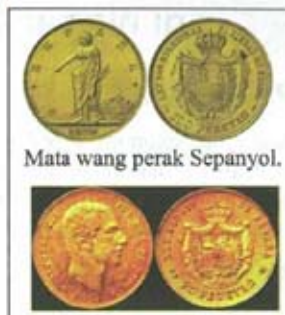
Dikenali juga dengan nama Gedung Perwakilan atau Crown Agent. Mereka memiliki rangkaian sistem kewangan, insurans, syarikat perkapalan, pusat penyelidikan dan menjalankan perdagangan antarabangsa. Syarikat perdagangan seperti Boustead and Company, Boustead Buttery, Estate Agency, Harrisons & Crosfield, Guthrie & Company, Barlow & Company dan Sime Darby mempunyai hubungan yang erat dengan kerajaan pada peringkat tempatan mahupun antarabangsa. Misalnya, Boustead and Company mengurus pengeksportan getah dan bijih timah, malahan menguasai syarikat perkapalan dan kewangan Hong Kong Bank.

Pewujudan Sistem Kewangan dan Insurans

Kuasa Barat telah memperkenalkan penggunaan mata wang asing di negara kita. Mata wang perak Sepanyol diperkenalkan pada tahun 1580. Mata wang ini telah digunakan di negeri-negeri Melayu dan Negeri-negeri Selat. Pada tahun 1897, British menubuhkan Lembaga Pesuruhjaya Wang untuk mengeluarkan wang kertas di bawah Ordinan VIII. Lembaga ini diberikan kuasa mengeluarkan mata wang kertas Negeri-negeri Selat menyebabkan mata wang kerajaan Melayu terhapus. Pada tahun 1939, Dolar Selat digantikan dengan Dolar Malaya.

Contoh mata wang Negeri-negeri Selat dan mata wang Negeri-negeri Melayu serta wilayah Borneo.

Mata wang perak Sepanyol.

Mata wang Dolar Sepanyol.

Kepesatan ekonomi di negara kita menyebabkan British memperkenalkan sistem kewangan moden dan insurans untuk melicinkan urusan kewangan. British menubuhkan sistem perbankan supaya modal dari luar negara dapat disalurkan ke negeri-negeri Melayu dengan mudah.

Merchantile Bank Pulau Pinang, 1859.

Hong Kong and Shanghai Bank, Pulau Pinang, 1884.

The Chartered Bank, Jalan Raja Kuala Lumpur, 1888.

Ban Hin Lee Bank, Pulau Pinang, 1935.

Syarikat insurans yang terkenal ialah Syarikat Royal Insurance Company (1860) dan Khean Guan Insurance Limited (1885) di Pulau Pinang serta Commercial Union (1919) di Ipoh.

Pada abad ke-19 dan awal abad ke-20, kapal laut merupakan pengangkutan penting dalam sektor perdagangan antarabangsa. Syarikat perkapalan memerlukan perkhidmatan insurans maritim untuk melindungi kapal dagang dan muatan yang dibawa. Perkhidmatan insurans yang lain ialah insurans nyawa, insurans kemalangan, insurans kebakaran, perniagaan dan insurans harta.

British melakukan perubahan dalam sistem pentadbirannya bagi mengurus kegiatan ekonomi dengan cekap. Oleh itu, jelas menunjukkan kepentingan memanfaatkan kekayaan negara melalui permuafakatan semua pihak untuk membangunkan negara.

Pengenalan

Kemajuan ekonomi membolehkan British membina sistem pengangkutan bagi mengangkut hasil bijih timah dan getah dari kawasan pengeluaran ke pelabuhan untuk dieksport. Bagi memenuhi keperluan ini, British membina landasan kereta api, jalan raya, lapangan terbang awam dan pelabuhan. British juga memajukan sistem telekomunikasi, iaitu telegraf, telefon dan pos.

Pengangkutan

(i) Kereta Api

British memperkenalkan perkhidmatan kereta api di negara kita pada akhir abad ke-19 bagi mengeksploitasi kekayaan ekonomi.

Negeri-negeri Melayu

(1) Tahun (1885 – 1896)

Landasan kereta api dibina untuk menghubungkan kawasan lombong dengan pelabuhan bagi memudahkan bijih timah dieksport. Landasan kereta api dibina menghubungkan bandar.

(2) Tahun (1897 – 1909)

Landasan kereta api dibina menghubungkan di antara utara Tanah Melayu dan selatan apabila NNMB dibentuk.

(3) Tahun (1910 – 1931)

British berjaya meluaskan pengaruhnya ke NNMTB. Kemudian, landasan kereta api dibina bagi menghubungkan seluruh Tanah Melayu. Penggunaan kereta api bertambah meluas daripada mengangkut bahan mentah kepada membawa penumpang.

Pembinaan landasan kereta api pada akhir abad ke-19 dan pada abad ke-20.

Cerna Minda

Namakan landasan kereta api terawal yang dibina di negara kita?

Apakah kesan pembinaan sistem pengangkutan di negara kita?

Sabah

Pembinaan landasan kereta api di Sabah dimulakan pada tahun 1896 di Bukau yang terletak kira-kira 13 kilometer dari Weston. Pada tahun 1900 pula, landasan kereta api dibina untuk menghubungkan Beaufort dengan Jesselton dan Tenom. Pembinaan landasan kereta api Sabah adalah untuk kegiatan pembukaan ladang getah. Pembinaan landasan kereta api di Sabah tertumpu di kawasan pantai barat Sabah.

Pembinaan landasan kereta api di Sarawak dan Sabah.
(Sumber: Adaptasi daripada Arkib Negara Malaysia)

Stesen Bukau (1896), stesen landasan kereta api yang pertama di Sabah.
(Sumber: Arkib Negara Malaysia)

Stesen landasan kereta api Jesselton pada tahun 1904.
(Sumber: Arkib Negara Malaysia)

(ii) Pembinaan Jalan Raya

Kemajuan industri perlombongan bijih timah dan getah menyebabkan British melibatkan diri dalam pembinaan jalan raya. British membina jalan raya untuk menghubungkan kawasan perlombongan bijih timah dan kawasan pertanian dengan stesen kereta api.

Negeri-negeri Melayu

Di Selangor, British membina jalan raya yang menghubungkan Kuala Lumpur dengan Pelabuhan Klang (Port Swettenham). Pada tahun 1902, jalan raya yang lebih lebar dibina kerana peningkatan penggunaan kenderaan bermotor seperti lori, bas, kereta dan basikal. Menjelang tahun 1911, jalan raya dibina bagi menghubungkan bandar-bandar besar, kawasan yang mempunyai potensi sumber ekonomi dan pelabuhan. Menjelang tahun 1939 pula, jaringan jalan raya dibina yang menghubungkan seluruh negeri. Kesannya, banyak petempatan baharu dibuka, pembukaan kawasan perladangan getah yang baharu dan kawasan perlombongan bijih timah.

Sarawak

Sarawak mempunyai banyak kawasan berbukit, paya dan sungai. Masalah bentuk muka bumi dan kos membina jalan raya yang tinggi menghalang pembinaan jalan raya di negeri ini. Di Sarawak, terdapat jalan raya pendek yang tidak berturap dibina di Kuching dan Miri.

Sabah

Di Sabah, SBUB membina jalan raya untuk kepentingan ekonomi mereka. Jalan raya yang dibina adalah menghubungkan bandar yang sedia wujud di sebelah pantai barat. Menjelang tahun 1941, terdapat kira-kira 165 kilometer jalan raya berturap di Sabah. Kebanyakan jalan tersebut hanya terdapat di sekitar bandar Jesselton, Sandakan, Kudat, Lahad Datu dan Tawau.

Aktiviti Spontan

Berdasarkan peta perkembangan jaringan jalan raya di Tanah Melayu sebelum Perang Dunia Kedua, anda diminta memberikan idea secara spontan.

1. Namakan bandar-bandar baharu di dalam peta yang muncul kesan daripada perkembangan sistem pengangkutan dan perhubungan.
2. Mengapakah British membina sistem pengangkutan dan perhubungan?
3. Bagaimanakah sistem pengangkutan dan perhubungan dapat memakmurkan negara?

(iii) Pengangkutan Udara dan Laut

Negeri-negeri Melayu

Perkhidmatan penerbangan awam pula diperkenalkan oleh Syarikat Wearne Air Service pada tahun 1937. Syarikat ini menjalankan perkhidmatan penerbangan domestik di antara Singapura, Kuala Lumpur dan Pulau Pinang.

Kapal terbang DH 89 Dragon Rapide yang digunakan oleh Syarikat Wearne Air Service.
(Sumber: Arkib Negara Malaysia)

Pada tahun 1890, Syarikat Straits Steamship ditubuhkan di Singapura yang menyediakan perkhidmatan kapal wap kepada pelabuhan-pelabuhan negeri-negeri Melayu. Kapal susur pantai ini membawa bekalan makanan, buruh dan jentera untuk industri perlombongan bijih timah.

Sarawak

Di bandar Kuching, terdapat perkhidmatan perkapalan yang disediakan oleh Singapore and Sarawak Steamship Company. Pada tahun 1924, terdapat perkhidmatan kapal terbang air bagi menghubungkan bandar Kuching dengan Singapura.

Sabah

Di Sabah, SBUB turut memajukan sistem pengangkutan air. Pada tahun 1890, syarikat perkapalan Straits Steamship memulakan perkhidmatan mengangkut barang dan penumpang.

Kemudahan Pelabuhan

Kedatangan British menyebabkan pelabuhan-pelabuhan lama kerajaan Melayu hilang dan muncul pelabuhan baharu yang moden.

Negeri-negeri Melayu

Peningkatan eksport bijih timah dan getah menjadikan pelabuhan Pulau Pinang, Kuala Sepetang (Port Weld), Port Dickson, Melaka, Singapura dan Klang (Port Swettenham) sebagai bandar pelabuhan yang penting di Tanah Melayu.

Pemandangan di kawasan jeti Weld Quay, Pulau Pinang (1900).

(Sumber: Arkib Negara Malaysia)

Sarawak

Di Sarawak muncul pelabuhan Kuching, Rajang, Bintulu dan Miri.

Pelabuhan Kuching (1910).

(Sumber: Arkib Negara Malaysia)

Sabah

Di Sabah pula muncul pelabuhan penting seperti Labuan, Kota Kinabalu, Tawau, Lahad Datu dan Sandakan.

Pelabuhan Sandakan, Sabah (1880-an).

(Sumber: Arkib Negara Malaysia)

Telekomunikasi

Sejajar dengan kemajuan sistem pengangkutan, kerajaan British memajukan sistem telekomunikasi lain seperti sistem pos dan telegraf, telefon dan radio. Oleh hal yang demikian, perhubungan antara negeri di Semenanjung dengan negara lain dapat dibuat dengan pantas. Sistem perhubungan mula diperkenalkan di kawasan kegiatan ekonomi, pusat pentadbiran, pelabuhan dan berkembang ke kawasanempatan.

Negeri-negeri Melayu

Pada tahun 1886, talian telegraf telah dipasang menghubungkan di antara Kuala Lumpur dan Melaka. Perkhidmatan pos bermula di Kuala Lumpur sejak tahun 1880-an.

Pejabat pos dan telegraf di Batu Gajah Perak dibina pada tahun 1866.

Sarawak

Perkhidmatan telekomunikasi diperkenalkan di Sarawak bagi melicinkan pentadbiran dan mengurus kegiatan ekonomi. Pada tahun 1897, terdapat perkhidmatan telegraf antara bandar Kuching dan Singapura.

Sabah

SBUB memperkenalkan perkhidmatan telegraf dan radio terutamanya di bandar-bandar besar. Perkhidmatan ini membolehkan Sabah berhubung dengan negara lain.

Bangunan Pejabat Pos Kuching yang dibina pada tahun 1933.

(Sumber: Arkib Negara Malaysia)

Pengenalan

Kepesatan kegiatan ekonomi menyebabkan Barat mengukuhkan pentadbirannya. Hal ini menyebabkan kesan sosial dalam perkembangan bandar, pembentukan masyarakat majmuk, perkembangan pendidikan, perkhidmatan kesihatan dan pembinaan penjara.

Perkembangan Bandar

Perkembangan sistem pengangkutan menjadi penghubung kepada beberapa buah bandar dan kawasan lain. Bandar-bandar ini dihubungkan antara satu sama lain dengan rangkaian landasan kereta api dan jalan raya yang dibina oleh British. Kesannya, perniagaan dan perdagangan antara bandar berkembang pesat.

Negeri-negeri Melayu

Kuala Lumpur pada tahun 1884.

[Sumber: Cheah Boon Kheng, 2001.
Early Modern History (1800-1940).
Singapura: Editions Didier Millet]

Kuala Lumpur pada tahun 2017.

Bandar-bandar baharu muncul sebagai pusat perniagaan, pusat kewangan, pusat pendidikan dan pusat pentadbiran. Misalnya, Kuala Lumpur, Seremban, Taiping dan Ipoh. Hal ini membawa perubahan dalam demografi masyarakat di negara kita.

Cerna Minda

Apakah sistem pengangkutan antara bandar di negara kita?

Sarawak

Perkembangan bandar di Sarawak tertumpu di kawasan yang mempunyai aktiviti ekonomi seperti bandar Kuching, Sibü dan Miri.

Bandar Kuching dijadikan sebagai ibu negeri Sarawak pada tahun 1841 oleh James Brooke. Penduduknya terdiri daripada orang Melayu dan Cina. Pada pertengahan abad ke-19, banyak rangkaian jalan raya dan bangunan kerajaan dibina di Kuching.

Bandar Kuching pada tahun 1910.

Bandar Kuching pada tahun 2017.

Bandar Sibü pada tahun 2017.

Bandar Sibü pada tahun 1900-an.

Bandar Sibü muncul pada tahun 1862. Pada tahun 1900 ramai orang Cina telah berpindah ke Sibü untuk menjalankan aktiviti perdagangan.

Bandar Miri pula muncul pada abad ke-20. Kemunculannya disebabkan oleh penemuan petroleum pada tahun 1910.

Bandar Miri pada awal abad ke-20.

Bandar Miri pada tahun 2017.

Sabah

Di Sabah, bandar-bandar muncul menjelang akhir abad ke-19. Jesselton merupakan pusat perdagangan dan pelabuhan yang penting di Sabah. Nama asalnya ialah Jessel Town bersempena dengan nama Charles Jessel yang membina bandar itu. Kemudian, namanya ditukar kepada Kota Kinabalu. Perladangan getah dan pembinaan landasan kereta api memberikan sumbangan besar kepada kemajuan Jesselton. Perkembangan pesat dalam bidang ekonomi menyebabkan pertambahan bilangan bandar dan penghijrahan penduduk dari luar bandar ke bandar dan kedatangan buruh luar ke negara kita.

Bandar Jesselton pada abad ke-19.

Bandar Kota Kinabalu (Jesselton) pada tahun 2017.

Glosari

Perbandaran: berlaku akibat perkembangan pesat ekonomi di kawasan perlombongan bijih timah. Kesannya, kawasan petempatan berkembang menjadi bandar, pusat perniagaan, pusat kewangan dan pusat pentadbiran.

Pembentukan Masyarakat Berbilang Kaum

Negara kita terbentuk oleh penduduk berbilang kaum yang mempunyai latar belakang sejarah, keturunan, budaya, agama, kepercayaan, cara hidup dan nilai yang berbeza-beza. Kepesatan perkembangan industri bijih timah dan getah semasa pentadbiran British menggalakkan kedatangan buruh asing ke negara kita. Kemasukan buruh-buruh asing ini melahirkan masyarakat berbilang kaum di negara kita.

Orang Melayu

Petempatan

Orang Melayu ramai di kawasan kampung dan sebahagiannya menetap di kawasan bandar dan pekan.

Kegiatan Ekonomi

Orang Melayu mengambil bahagian dalam sektor pertanian, perikanan, perniagaan, perusahaan, harta tanah, perbankan dan menjadi ahli profesional dalam pentadbiran dan syarikat swasta.

Orang Cina

Petempatan

Orang Cina ramai di kawasan bandar dan pekan yang mempunyai banyak peluang ekonomi.

Kegiatan Ekonomi

Orang Cina melibatkan diri dalam sektor pertanian, perniagaan, perusahaan, harta tanah, perbankan dan menjawat jawatan tinggi dalam kerajaan.

Orang India

Petempatan

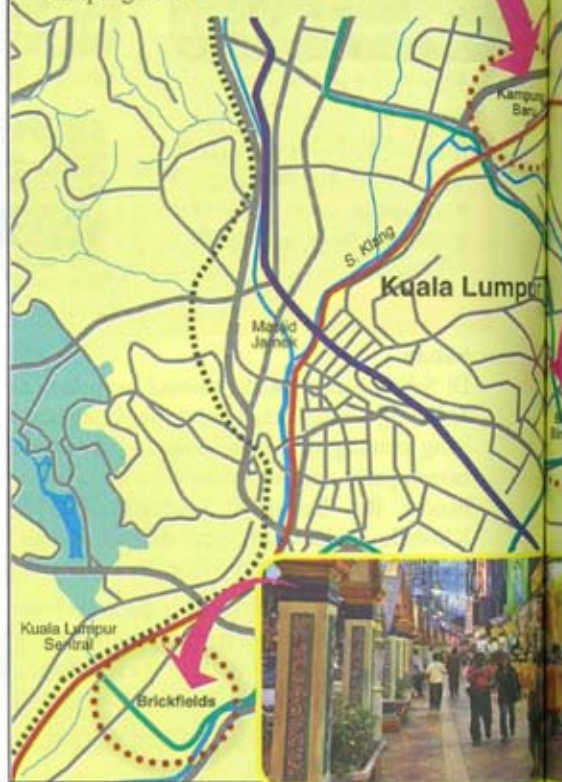
Orang India yang sebelum ini ramai di kawasan perladangan tetapi kini telah menjadi penduduk di kawasan pekan dan bandar.

Kegiatan Ekonomi

Orang India mengambil bahagian dalam sektor perladangan, pengangkutan dan pelbagai pekerjaan dalam sektor swasta dan kerajaan.

Komuniti Melayu ramai di kawasan Kampung Baru.

Kuala Lumpur merupakan contoh bandar terawal di negara kita yang berkembang dan menempatkan masyarakat berbilang kaum yang hidup dalam keadaan harmoni.

(Sumber: Lembaga Penggalakan Pelancongan Malaysia)

Jadual: Peratusan Penduduk Mengikut Kaum di Tanah Melayu (1911-1931).

Tahun	Melayu (%)	Cina (%)	India (%)	Lain-lain (%)
1911	58.6	29.6	10.2	1.6
1921	54.0	29.4	15.1	1.5
1931	49.2	33.9	15.1	1.8

(Sumber: Saw Swee Hock, 1988, *The Population of Peninsular Malaysia*. Singapura: Singapore University Press)

Jadual: Jumlah Penduduk Mengikut Kaum di Tanah Melayu (1921-1931).

Kaum	1921 (orang)	1931 (orang)
Melayu	1 569 000	1 864 000
Cina	856 000	1 285 000
India	571 000	707 000

(Sumber: *Malaysia, Penduduk-Penduduk Malaysia*, 2015. Kuala Lumpur: Jabatan Perangkaan Malaysia)

Komuniti berbilang kaum di bandar Kuching, Sarawak.

Pembentukan masyarakat berbilang kaum di bandar Kuching, Sarawak.

Komuniti Cina ramai di kawasan Bukit Bintang.

Pembentukan masyarakat berbilang kaum di bandar Kota Kinabalu, Sabah.

Komuniti berbilang kaum di bandar Kota Kinabalu, Sabah.

Komuniti India ramai di kawasan Brickfields.

Bahasa

- Setiap kaum bersikap terbuka dan bersedia menerima bahasa kaum lain.
- Setiap kaum bertutur dan memahami bahasa Melayu dan boleh menggunakan bahasa ibunda masing-masing.

Perkembangan Pendidikan

Kedatangan British membawa sistem pendidikan sekular kepada masyarakat di negara kita. Kewujudan masyarakat berbilang kaum dan dasar British yang kurang memberikan penekanan kepada pendidikan menyebabkan munculnya sistem pendidikan vernakular di Tanah Melayu. Pentadbiran British tidak mempunyai dasar pelajaran yang tetap atau bermatlamat hingga menyebabkan sekolah-sekolah vernakular berkembang mengikut kumpulan etnik masing-masing.

Negeri-negeri Melayu

Sekolah Vernakular Melayu

- British tidak berminat untuk memajukan orang Melayu dalam pendidikan.
- Pendidikan di sekolah vernakular Melayu hanya bertujuan menjadikan orang Melayu mempunyai pengetahuan asas, iaitu membaca, menulis dan mengira.

Sekolah Melayu Pertama, Sekolah Melayu Gelugor Pulau Pinang (1819).

[Sumber: Cheah Boon Kheng, 2001. *Early Modern History (1800-1940)*. Singapura: Editions Didier Millet]

Sekolah Cina Sam Tet, Ipoh 1936.

[Sumber: Cheah Boon Kheng, 2001. *Early Modern History (1800-1940)*. Singapura: Editions Didier Millet]

Sekolah Vernakular Cina

- Masyarakat Cina membuka sekolah di bandar atau tempat mereka tinggal.
- Kurikulum yang digunakan adalah berorientasikan kurikulum sekolah dari China.
- Guru yang mengajar dan buku-buku teks mereka juga dibawa dari China.
- Masyarakat Cina di Negeri-negeri Selat pula lebih cenderung menghantar anak mereka ke sekolah Inggeris.

Tahukah Anda?

George Maxwell dalam *Annual Report* bagi Negeri-Negeri Melayu Bersekutu 1920, menyatakan:

"Tujuan kerajaan sebenarnya adalah untuk meninggikan taraf hidup kebanyakan orang, iaitu anak seorang nelayan dan petani sebagai nelayan atau petani yang lebih bijak daripada bapanya dari segi pelajaran dan melalui pelajaran juga, membantu untuk menyesuaikan dirinya dengan keadaan sekitarnya."

(Sumber: Arkib Negara Malaysia)

Glosari

Vernakular: sekolah yang menggunakan bahasa ibunda sebagai bahasa pengantar.

Sekular: pendidikan yang berkaitan dengan ilmu keduniaan.

Sekolah Vernakular Tamil

- Pada tahun 1912, British memperkenalkan Ordinan Buruh yang mewajibkan majikan ladang mendirikan sekolah Tamil di ladang.
- Pendidikan Tamil hanya terbatas di sekolah rendah.
- Kandungan kurikulum, buku teks dan guru yang mengajar dibawa dari India.

Sekolah Tamil Vivekananda, Brickfields.

[Sumber: Cheah Boon Kheng, 2001. *Early Modern History (1800-1940)*, Singapura: Editions Didier Millet]

Penang Free School, Pulau Pinang (1816).

(Sumber: Koleksi DBP, 2016)

Sekolah Inggeris

- Sekolah Inggeris pertama di Tanah Melayu ialah Penang Free School yang dibuka pada tahun 1816 di Pulau Pinang dan Malacca Free School di Melaka pada tahun 1826.
- Kebanyakan sekolah Inggeris ini didirikan di kawasan bandar.
- Lulusan sekolah Inggeris berpeluang melanjutkan pelajaran ke luar negeri.
- Mereka berpeluang melanjutkan pelajaran dalam bidang pentadbiran dan kejuruteraan.
- Lulusan sekolah Inggeris juga diberi keutamaan menjawat jawatan yang baik dalam perkhidmatan kerajaan.

Pada tahun 1905, Kolej Melayu Kuala Kangsar ditubuhkan. Kolej ini ditubuhkan untuk menarik minat golongan anak-anak raja dan golongan bangsawan Melayu belajar di maktab ini. Matlamat British adalah untuk melahirkan pentadbir Melayu yang berpendidikan Inggeris. Lulusan kolej ini diberi peluang menjawat jawatan-jawatan yang terdapat dalam pentadbiran British.

Kolej Melayu Kuala Kangsar, Perak (1905).

(Sumber: Koleksi DBP, 2017)

Maktab Perguruan Perempuan Melayu Melaka (1935).

(Sumber: Arkib Negara Malaysia)

Pada tahun 1935, Maktab Perguruan Perempuan Melayu Melaka ditubuhkan untuk melatih guru-guru perempuan.

Cerna Minda

Apakah tujuan penubuhan Kolej Melayu Kuala Kangsar?

Pembukaan sekolah vernakular Melayu dan aliran Inggeris, menyebabkan British mendirikan beberapa buah maktab perguruan untuk melatih bakal guru sebelum dihantar untuk mengajar di sekolah. Pada tahun 1922, Maktab Perguruan Sultan Idris (Sultan Idris Training College) di Tanjung Malim, Perak dibuka.

Maktab Perguruan Sultan Idris (1922) diwujudkan khusus untuk melatih guru-guru Melayu.

(Sumber: Cheah Jin Seng, 2015. *Malaya 500 Early Postcards*. Singapura: Editions Didier Millet)

Sarawak

Di Sarawak, terdapat lebih daripada 20 buah sekolah didirikan oleh mubaligh. Antaranya termasuklah St. Thomas (Kuching), St. Joseph (Kuching), Sekolah St. Paul (Banting) dan Anglican St. Augustine School (Betong). Sekolah St. Mary dan Sekolah St. Teresa ditubuhkan di Kuching untuk memberikan pendidikan kepada anak-anak perempuan.

- Sekolah Melayu pertama (Sekolah Abang Kassim) di Kampung Jawa, Kuching (1833).
- Government Lay School (Sarawak National College) ditubuhkan di Kuching (1903).
- Madrasah Melayu (Malay College) ditubuhkan untuk melatih orang Melayu menjadi guru sekolah dan Native Officer (1931).
- Sekolah Cina ditubuhkan di Bau oleh orang Cina (1870).

Sekolah St. Thomas, Kuching, Sarawak
(Ihsan: Dayang Naralam binti Awang Raini)

Sabah

- Di Sabah pula, mubaligh Kristian mendirikan beberapa sekolah seperti Sekolah Rendah St. Mary dan Sekolah Lelaki St. Michael.
- Selain itu, mubaligh Kristian juga membina sekolah untuk kanak-kanak perempuan.
- SBUB membuka sekolah Melayu di Papar dan Kota Belud.

Sekolah St. Mary Convent, Sandakan.
(Sumber: Chai Foh Chin, 2007. *Early Picture Postcards of North Borneo and Labuan*. Kota Kinabalu: Opus Publications)

Cerna Minda

Nyatakan ciri-ciri persamaan sekolah vernakular sebelum Perang Dunia Kedua.

Keluarga Brooke di Sarawak dan pentadbir SBUB di Sabah enggan memajukan pendidikan anak tempatan. Bincangkan pernyataan ini.

Perkhidmatan Kesihatan

Kedatangan buruh asing, pembukaan kawasan hutan, pembinaan petempatan baharu dan kekurangan air bersih menyebabkan merebaknya penyakit berjangkit. British membangunkan perkhidmatan perubatan untuk mengawal wabak penyakit tersebut.

Negeri-negeri Melayu

- Hospital kerajaan yang pertama dibina di Taiping, Perak (1878).
- Pada akhir tahun 1890-an, British mendirikan hospital di Selangor, Negeri Sembilan, Pahang dan Kuala Lumpur (1904).
- Hospital didirikan bagi merawat buruh-buruh asing yang bekerja di lombong dan estet. Di samping itu, penduduk tempatan juga mendapat manfaatnya.

Hospital Taiping.

(Sumber: Koleksi DBP, 2016)

Institut Penyelidikan Perubatan (1900), Kuala Lumpur.

(Sumber: Cheah Jin Seng, 2015. *Malaya 500 Early Postcards*. Singapura: Editions Didier Millet)

- British juga menubuhkan Institut Penyelidikan Perubatan di Kuala Lumpur pada tahun 1900.
- Sebahagian besar kerja penyelidikan saintifik ditumpukan kepada penyakit tropika, iaitu beri-beri dan malaria.
- Kesannya, masyarakat telah berubah daripada rawatan menggunakan kaedah tradisional berasaskan alam semula jadi kepada rawatan moden.

- Yap Kwan Seng, Kapitan Cina Kuala Lumpur telah membina Hospital Tung Shin (Pooi Shin Thong) di Jalan Sultan (1881).
- Hospital persendirian lain dibina oleh Taukeh Loke Yew di Serendah dan Taukeh Loh Chin Keng di Sepang.
- Di Pahang, hospital persendirian dibina oleh F.E. Maynard, kontraktor Syarikat Perlombongan Chong Heng Kongsi dan Pahang Consolidated Company and Blat Tin Mining Company.

Hospital Tung Shin (1881) di Jalan Sultan, Kuala Lumpur.

(Sumber: Cheah Jin Seng, 2015. *Malaya 500 Early Postcards*. Singapura: Editions Didier Millet)

- Pada tahun 1890-an, Sanitary Board telah ditubuhkan untuk mengawasi kebersihan dan kesihatan bandar Kuala Lumpur.
- Pada tahun 1911, Sanitary Board bertanggungjawab menjaga kebersihan bandar.
- Jabatan Kesihatan pula mengawasi aspek kesihatan penduduk bandar.

Ibu Pejabat Sanitary Board (1911) di Kuala Lumpur.

(Sumber: Cheah Jin Seng, 2015. *Malaya 500 Early Postcards*, Singapura: Editions Didier Millet)

Sarawak

Hospital yang dibina di Kuching, Sarawak.

(Sumber: Arkib Negara Malaysia)

- Pentadbiran Brooke membina sebuah hospital di Kuching (1900) dan di Sibü (1913).
- Sarawak Shell Oilfields Limited membina hospital di Miri.
- Hospital Raja Brooke Memorial yang dibina pada tahun 1925 merupakan satu-satunya tapak penempatan kusta di seluruh Borneo.

Sabah

- William Hood Treacher, Gabenor pertama SBUB telah membina hospital di Kota Kinabalu, Sandakan, Beaufort, Tawau dan Kudat.
- Perkhidmatan dispensari diwujudkan di Tambunan, Kota Belud, Sipitang, Keningau, Semporna, Pensiangan, Papar, Tuaran dan Ranau.

Hospital pertama di Jesselton dibuat daripada binaan kayu.

(Sumber: Chai Foh Chin, 2007. *Early Picture Postcards of North Borneo and Labuan*. Kota Kinabalu: Opus Publications)

Bagaimanakah perkhidmatan kesihatan yang baik dan cekap dapat meningkatkan pertumbuhan ekonomi negara?

Pembinaan Penjara

Negeri-negeri Melayu

Setelah Francis Light menduduki Pulau Pinang, beliau memulakan langkah menjadikan pulau berkenaan sebagai pusat menempatkan banduan dari India. SHTI menjadikan banduan sebagai bekalan tenaga buruh murah untuk membina pelabuhan, bangunan, jalan raya, landasan kereta api dan penjara. Menjelang tahun 1790, banduan dari India telah ditempatkan di Fort of Cornwallis, Pulau Pinang. Dengan penubuhan Negeri-negeri Melayu Bersekutu, Penjara Taiping dijadikan pusat penahanan banduan hukuman lama bagi negeri Perak, Pahang, Negeri Sembilan dan Selangor.

Pada tahun 1803, British mendirikan penjara Cornwallis di Pulau Pinang dengan menggunakan binaan konkrit, batu bata dan besi.

(Sumber: Koleksi DBP 2016)

Sarawak

Semasa pemerintahan Dinasti Brooke, Penjara Sibuan dikenali sebagai Rumah Pasong. Rumah Pasong yang awal dibina pada tahun 1890. Dari tahun 1918 hingga 1963, Rumah Pasong ditadbir oleh Pegawai Daerah.

Penjara Sibuan,
Sarawak.

(Sumber: Koleksi
DBP 2016)

Sabah

Di Sabah, Syarikat British Utara Borneo membina The Square Tower pada tahun 1879, iaitu tahun yang sama dengan pembinaan Penjara Taiping, bagi menempatkan pesalah yang dijatuhi hukuman.

The Square
Tower, Sabah.

(Sumber: Arkib
Negeri Sabah)

Kedatangan British membawa perubahan, khususnya dalam bidang pentadbiran. Dasar-dasar pentadbiran yang dilaksanakan membawa kesan ekonomi dan kesan sosial. Namun begitu, pentadbiran British hanya memementingkan keuntungan ekonomi, melindungi pemodal Eropah dan golongan kapitalis Barat tanpa memikirkan kebajikan masyarakat negara ini. Pembangunan ekonomi masyarakat tempatan tidak sekata hingga menyebabkan jurang perbezaan yang luas antara penduduk bandar dengan luar bandar. Kewujudan masyarakat majmuk dan kesan pengenalan pendidikan vernakular telah menyukarkan proses perpaduan kaum. Hal ini seharusnya menjadi iktibar kepada kita tentang kepentingan perpaduan dalam masyarakat berbilang kaum dan kepentingan sikap bermuafakat dalam memajukan negara pada masa depan.

Kesan Pentadbiran Barat Terhadap Ekonomi dan Sosial
Pada akhir bab ini, saya telah mempelajari:

Pengenalan Ekonomi Moden oleh Kuasa Barat di Negara Kita

- Modal
- Teknologi
- Buruh
- Skala Besar dan Bercirikan Eksport
- Tanah

☐
☐
☐
☐
☐

Pentadbiran Barat Berkaitan dengan Ekonomi

- Perundangan
- Jabatan dan Agensi Kerajaan
- Kewujudan Syarikat Perwakilan
- Pewujudan Sistem Kewangan dan Insurans

☐
☐
☐
☐

Kesan Ekonomi Akibat Pentadbiran Barat di Negara Kita

- Pengangkutan
- Kemudahan Pelabuhan
- Telekomunikasi

☐
☐
☐

Kesan Sosial Akibat Perkembangan Ekonomi di Negara Kita

- Perkembangan Bandar
- Pembentukan Masyarakat Berbilang Kaum
- Perkembangan Pendidikan
- Perkhidmatan Kesihatan
- Pembinaan Penjara

☐
☐
☐
☐
☐

Bab ini telah memerihalkan kesan pentadbiran Barat terhadap ekonomi dan sosial masyarakat tempatan. Kuasa Barat memperkenalkan sistem pentadbiran dan sistem ekonomi yang ternyata berbeza daripada amalan biasa masyarakat tempatan sebelum ini. Perubahan dapat dirasakan dalam sistem ekonomi dan sosial masyarakat tempatan yang merubah gaya hidup mereka. Namun begitu, perubahan ini telah menggugat kedudukan atau status quo raja dan pembesar tempatan yang sebelum ini menjadi tunjang utama pemerintahan masyarakat. Bab seterusnya akan memerihalkan kebangkitan penduduk tempatan menentang penjajahan oleh kuasa Barat.

Aktiviti 1: Lawatan ke Galeri (Gallery Walk)

Arahan:

Murid bergerak atau berjalan di dalam kelas untuk:

- (i) Melihat dan membaca hasil tugas yang dipaparkan.
- (ii) Berfikir tentang hasil tugas tersebut.
- (iii) Berbincang dengan rakan-rakan kumpulan.

Jabatan dan agensi kerajaan di atas telah wujud sejak zaman pentadbiran British.

1. Murid-murid dibahagikan kepada empat kumpulan utama.
2. Setiap kumpulan dikehendaki menghasilkan poster jabatan dan agensi kerajaan yang dinyatakan di atas. Maklumat yang perlu dicari:
 - (a) Sejarah penubuhan.
 - (b) Perkembangan jabatan dan agensi kerajaan.
 - (c) Cabaran masa hadapan.

Kumpulan 1

Jabatan Pertanian

Kumpulan 2

Jabatan Kesihatan

Kumpulan 3

Lembaga Getah Malaysia

Kumpulan 4

Keretapi Tanah Melayu

3. Selepas poster siap dihasilkan, poster akan ditampal di dalam kelas.
4. Setiap ahli kumpulan akan bergerak dan membaca serta berbincang tentang semua poster tersebut.

Aktiviti 2: Bulatan dan Pandangan (Circle and Opine)**Arahan:**

- (i) Setiap murid akan mendapat nota perekat untuk membuat catatan dan melontarkan pandangan.
- (ii) Pusingan 1: Setiap murid bergerak dari satu stesen ke stesen lain dan melontarkan pandangan yang dituliskan pada nota perekat.
- (iii) Pusingan 2: Setiap murid bergerak dari satu stesen ke stesen lain dan membaca serta membincangkan pandangan lain.
- (iv) Sesi perbincangan atau ulasan daripada guru dan rumusan oleh murid.

Stesen 1: Kereta api pada abad ke-18.
(Sumber: Arkib Negara Malaysia)

Stesen 2: Kereta api zaman sekarang.
(Sumber: Express Rail Link Sdn. Bhd.)

Secara berkumpulan, berdasarkan gambar di atas, lakukan aktiviti yang berikut:

1. Ceritakan apakah yang anda lihat?
2. Dengan menggunakan pelbagai sumber, bincangkan sejarah perkembangan pengangkutan kereta api di negara kita berdasarkan kronologi.

Era	Perkembangan
1900-an	
1970-an	
2000-an	

3. Bagaimanakah industri pengangkutan kereta api membantu dalam pertumbuhan ekonomi negara?
4. Bandingkan ciri-ciri kereta api wap dengan kereta api elektrik.
5. Ramalkan bentuk pengangkutan kereta api pada masa hadapan.

Pemahaman dan Pemikiran Kritis

1. Mengapakah British memperkenalkan tanaman yang berikut menjelang abad ke-20?

- Getah
- Kelapa Sawit

- A. Peningkatan modal tempatan.
- B. Harga tinggi di pasaran dunia.
- C. Kemerosotan harga bijih timah.
- D. Kemasukan tenaga buruh murah.

2. Mengapakah pemodal Eropah menguasai perlombongan bijih timah pada abad ke-20?

- I. Sokongan pembesar.
- II. Buruh mencukupi.
- III. Teknologi moden.
- IV. Modal besar.

- A. I dan II
- B. I dan IV
- C. II dan III
- D. III dan IV

3. Apakah sumbangan H.N. Ridley terhadap perusahaan getah?

- A. Memberikan subsidi baja.
- B. Membawa masuk imigran luar.
- C. Memajak tanah peribumi untuk ditanami getah.
- D. Memperkenalkan sistem torehan *tulang ikan hering*.

4. Jadual yang berikut berkaitan dengan kemasukan buruh luar ke negeri-negeri Melayu.

Abad	Isu
Awal abad ke-20	Pertambahan kemasukan buruh luar dari China dan India di negeri-negeri Melayu.

Apakah kesan pertambahan tersebut?

- A. Kewujudan masyarakat berbilang kaum.
- B. Kemerosotan kuasa pembesar tempatan.
- C. Perkembangan pertanian sara diri.
- D. Petempatan setinggan bertambah.

5. Mengapakah British membina landasan kereta api di negeri-negeri Melayu?

- I. Memudahkan pentadbiran.
- II. Memajukan industri tempatan.
- III. Memenuhi desakan pembesar tempatan.
- IV. Memenuhi keperluan ekonomi.

- A. I dan II
- B. I dan IV
- C. II dan III
- D. III dan IV

Pemahaman dan Pemikiran Kritis

6. Gambar di bawah menunjukkan kapal korek pada abad ke-20.

Berdasarkan gambar di atas, jawab soalan yang berikut:

- (a) Siapakah yang memperkenalkan teknologi melombong bijih timah di negara kita?
 - (b) Nyatakan syarikat pelaburan bijih timah di negara kita pada tahun 1900-an.
 - (c) Pada pendapat anda, mengapakah sektor perlombongan lebih memajukan negara kita?
 - (d) Pada pandangan anda, bagaimanakah bekas tapak perlombongan boleh dimanfaatkan?
7. Apakah kepentingan Jabatan Hal Ehwal Cina dan Ordinan Buruh Kontrak yang diwujudkan oleh British?
8. Gambar di bawah menunjukkan Kolej Melayu Kuala Kangsar yang ditubuhkan pada tahun 1905.

Berdasarkan gambar dan pernyataan di atas, jawab soalan yang berikut:

- (a) Mengapakah British menubuhkan institusi di atas?
- (b) Jelaskan kepentingan penubuhan institusi tersebut.

Cakna dan Cerminan Sejarah

Nilai, Patriotisme dan Iktibar

- Sikap keterbukaan dan bersedia menerima perubahan amat penting untuk memajukan diri, bangsa dan negara.
- Pengaruh dari Barat memang tidak dapat dinafikan dalam kehidupan hari ini, namun begitu kita harus memelihara dan mempertahankan warisan tradisi yang membentuk masyarakat di negara kita.
- Sikap toleransi dan bijak dalam bertindak amat penting untuk mendepani cabaran pengaruh dari luar, bak kata pepatah, "umpama menarik rambut di dalam tepung; rambut tidak putus, tepung tidak berselerak".

Diri dan Keluarga

Kita hendaklah sentiasa bersikap terbuka dalam menerima perbezaan pendapat demi kebaikan pembangunan potensi diri.

Negara

Kita perlu bersikap positif dan bijak menerima perubahan kesan pertumbuhan dan pemodenan ekonomi negara demi memastikan kelangsungan kegemilangan negara pada masa depan.

Sistem perhubungan negara kita mula berkembang dengan adanya pembinaan landasan kereta api dan jalan raya pada tahun 1880-an. Pembinaan transit laju massa (MRT) menunjukkan kemodenan sistem perhubungan negara kita yang memberikan manfaat kepada rakyat.

(Sumber: Perbadanan MRT)